

R

REVEIL-SERIE

UW GELOOF HEEFT U
BEHOUDEN

JOHANNES BARUETH

No. 543

APRIL 2018

JOHANNES BARUETH

Johannes Barueth, zoon van Johan Gottlieb Barueth en N. van de Corput, werd op 24 februari 1709 in Breda geboren. Zijn vader was daar edelsmid. Hij ging in 1726 theologie studeren aan het Statencollege te Leiden en werd op 30 november 1732 gereformeerd predikant te Hoogwoud, een afgelegen dorp in Noord-Holland. Na vier jaar, op 6 januari 1737, vond hij in Charlois, onder de rook van Rotterdam, zijn tweede gemeente. Nadat hij in Dordrecht een indrukwekkende synodepreek gehouden had, hielden de overheid en de kerkenraad het oog op hem gevestigd. Toen in de Dordtse predikantenkring een vacature ontstond, werd de coccejaan Barueth beroepen. Niet tevergeefs, want Dordrecht, Hollands oudste stad, werd op 25 juli 1745 zijn derde en laatste standplaats.

Hier vloeiden tal van werken op vooral theologisch en kerkhistorisch gebied letterlijk uit zijn pen. Dat hij buitengewoon Oranjegezind was, blijkt uit diverse publicaties. Ook de orthodoxe, gereformeerde leer vond in hem een strijdbare

verdediger. Hij ontpopte zich als een ‘advocaat’ van de vaderlandse kerk en bestreed nieuwe gevoelens in de *Zedige en bescheide wederlegging der hedendaagsche deïsten en vrygeesten* (1767). Barueth was een man die in de Verlichtingstijd leefde, wat duidelijk blijkt uit de titel van een boek dat hij schreef: de *Catechismus der wijsheid en deugd, of onderwijs bij saamen-spraaken in de grondbeginselen der natuurlyke en zedekunde ten dienste voor jongelingen en jongvrouwen* (1779). Maar de toonzetting hierin was wel anders dan die van bijvoorbeeld zijn tijdgenoten Betje Wolff en Aagje Deken. Na op 1 juni 1777 eervol emeritaat te hebben ontvangen, overleed Johannes Barueth op 29 augustus 1782 te Dordrecht. Hij werd in de Grote Kerk aldaar begraven. Zelfs toen is hij nog door patriotten belachelijk gemaakt.

Van hem kwam eveneens een aantal prekenbundels uit, bijvoorbeeld de, in 1752 en 1754 bij Jacobus Bosch te Rotterdam verschenen, twee delen van *De predikende en wonderdoende Christus*. In deel 2 vindt men de preek die nu in de Reveil-serie verschijnt: *Tien melaatsen genezen*, een nabetrachting op de viering van het Heilig Avondmaal. De preek is met grote zorgvuldigheid in hedendaags Nederlands herschreven.

UW GELOOF HEEFT U BEHOUDEN

door

JOHANNES BARUETH

“En het geschiedde, toen Hij naar Jeruzalem reisde, dat Hij door het midden van Samaria en Galilea ging. En toen Hij in een zeker vlek kwam, ontmoetten Hem tien melaatse mannen, die van verre stonden; en zij verhieven hun stem, zeggend: Jezus, Meester! ontferm U onzer! En toen Hij hen zag, zei Hij tot hen: Ga heen en vertoon uzelf aan de priesters. En het geschiedde, terwijl zij heengingen, dat zij gereinigd werden. En een van hen, ziende dat hij genezen was, keerde weer, met grote stem God verheerlijkend. En hij viel op het aangezicht voor Zijn voeten, Hem dankend; en deze was een Samaritaan. En Jezus antwoordend, zei: Zijn niet de tien

gereinigd geworden, en waar zijn de negen? En zijn er geen gevonden die weerkeren, om Gode eer te geven, dan deze vreemdeling? En Hij zei tot hem: Sta op, en ga heen; uw geloof heeft u behouden.”

Lukas 17:11-19

Nergens straalt Gods vrije genade meer in door dan in de bekering van een zondaar. Zoals God al van eeuwigheid de ene mens tot zaligheid verkoos en aan de andere voorbijging, enkel naar het welbehagen van Zijn wil, zo heeft men het ook alleen aan Zijn vrije genade te danken dat Hij in de tijd de uitverkorene bekeert, terwijl hij de verworpene onbekeerd voort laat gaan. Ieder van ons moet hier, evenals Paulus, tot roem van Gods genade betuigen: ‘Zo ontfermt Hij Zich dan over wie Hij wil, en verhardt die Hij wil’ (Romeinen 9:18).

De dagelijkse ervaring steunt ons gezegde. Zie daar, mensen van dezelfde staat, van dezelfde opvoeding en levenswijze, ja, levend onder dezelfde Evangelieprediking en gebruik makend van dezelfde genademiddelen. De een wordt

bekeerd; de ander echter niet. Ik ga verder. De bekering valt wel eens, hoewel zelden, de meest ongeschikte mensen ten deel. Zij worden soms bevoorrecht boven uiterlijk zedige, en burgerlijk keurige mensen.

Hoe komt dat dan? De bekering is niet afhankelijk van de eigen wil van de mens, ook niet van de een of andere natuurlijke gesteldheid of geschiktheid om bekeerd te worden, die er bij de ene mens meer dan bij de andere zou zijn. De bekering is alleen afhankelijk van Gods soevereine welbehagen en vrije genade. Die overkomt de zondaar onverdiend in het uur der minne, op een tijd wanneer God hem met Zijn gunst bezoekt: 'Hij ontfermt Hij Zich over wie Hij wil, en verhardt die Hij wil.' In mijn tekstwoorden ziet u daarvan een opmerkelijk voorbeeld en overtuigend bewijs.

Wij ontmoeten hier tien mannen. Ze leven onder dezelfde omstandigheden. Ze zijn melaats en onrein. Ze genieten ook allemaal hetzelfde voorrecht, namelijk dat zij door het geloof in Jezus' wonderen naar het lichaam gezond worden. Maar niet allen worden ook naar de ziel gezond. Dat gebeurt slechts bij één van die tien, en wel de

meest ongeschikte, de Samaritaan, de vreemdeling, van wie men de bekering het minst zou hebben verwacht. Hoe komt dat dan? Hem overkwam Gods vrije genade, die aan de andere negen voorbijgegaan is. Want behalve zijn lichaam wordt ook zijn ziel genezen. Hij ontvangt het waarachtige, zaligmakende geloof. Dat bewijst hij ook duidelijk door de ongeveinsde dankbaarheid aan Jezus, zijn Genezer: ‘Uw geloof heeft u behouden’, zegt Jezus dan.

We letten op de samenhang, en wel op de gelegenheid die voor Lukas aanleiding was om de geschiedenis van de tien melaatsen te gaan verhalen, met alles wat daartoe behoort. Ik denk dat die aanleiding is ontstaan uit het voorafgaande gesprek van Jezus met Zijn discipelen.

Op de vraag van de apostelen, ‘Heere, vermeerder ons het geloof’ (vers 5), had Jezus gesproken over het geloof in wonderen. ‘Zo gij een geloof had als een mosterdzaad, gij zoudt tegen deze moerbeiboom zeggen: Word ontworteld, en in de zee geplant, en hij zou u gehoorzaam zijn’ (Lukas 17:6). Daarop liet Hij de dankbaarheid volgen die Zijn dienstknechten, zonder daarmee iets te verdienen, Hem verschuldigd zijn: ‘Alzo ook gij,’ zegt Hij in

vers 10, ‘wanneer gij gedaan zult hebben al wat u bevolen is, zo zeg: Wij zijn onnutte dienstknechten; want wij hebben maar gedaan wat wij schuldig waren te doen.’

Hierop gaat Lukas de geschiedenis van de tien melaatsen te boek stellen, om zijn lezer (naar ik vermoed) nog het één en ander nader te onderwijzen, waarover Jezus zo-even gesproken had met Zijn discipelen. Hij doet dat door opmerkelijke voorbeelden, die er van deze zaken waren.

De kracht van het geloof in wonderen was gebleken bij de tien melaatsen, die gezond waren geworden, omdat zij in Jezus’ macht geloofden om hen te kunnen genezen. Maar dit wondergeloof ging niet bij alle tien gepaard met het ware, zaligmakende geloof, zoals uit het vervolg blijkt, omdat het bij negen gereinigde melaatsen niet gevolgd werd door de verschuldigde dankbaarheid. Alleen de Samaritaan bewees God dank en werd door zijn geloof behouden.

Dit is een stof, luisteraars, die zeer gewichtig is en niet ongepast voor de nabetrachting op het Heilig Avondmaal. Hierin zijn drie hoofdzaken:

1. De wonderlijke genezing die Jezus aan tien melaatsen verricht, zoals in de eerste vier ver-

zen te lezen is.

2. Vervolgens de gelovige dankbaarheid van slechts een van de tien die genezen zijn, in de twee volgende verzen.
3. Ten slotte het rechtmatige oordeel van Jezus over dit zo verschillende gedrag van hen die zijn genezen, in de drie laatste verzen.

1.

In het verhaal van de wonderlijke genezing van de tien melaatsen, die Jezus heeft verricht, zegt Lukas eerst iets over de tijd en de plaats waar het wonder gebeurde. Maar ook wat de aanleiding was voor dit wonder. Hij noemt eerst de tijd. Het gebeurde toen Jezus naar Jeruzalem reisde. Hij had Zijn leer- en profetisch ambt hier op aarde tot een einde gebracht. Hij haast Zich nu om Zijn priesterambt te aanvaarden en te volbrengen. Daartoe reist Hij naar Jeruzalem. Dat is de plaats waar Hij Zichzelf als de grote Hogepriester tot een slachtoffer, als een welriekende reuk voor God, gaat opofferen. Hier vinden we Hem bezig in Zijn geestelijke priesterwerk. Hier zal Hij méér doen dan ooit een priester in de ordening van Aäron kon doen. Die onderzocht slechts de melaatsen en verklaarde iemand die genezen was

rein; meer kon hij niet. Maar Jezus zal Zélf, door Zijn wonderkracht, de lichamelijke melaatsheid genezen en ook iemand uit een tiental melaatsen naar de ziel gezond maken.

Ook de plaats waar de genezing plaatsgevonden heeft, verdient onze aandacht. Het gebeurde waar Jezus door het midden van Samaría en Galiléa ging. Wat? Dat was de weg toch niet naar Jeruzalem? Galiléa was het verste van Jeruzalem gelegen! Maar het kan zijn dat Samaría, naar een bepaalde gewoonte, van de landschappen van Kanaän het eerst wordt genoemd. Of, zo niet, dat Jezus op Zijn reis naar Jeruzalem eerst nog een omweg heeft willen maken door Samaría, en vervolgens door Galiléa. Of nog eenvoudiger: dat Hij langs de grenzen van die twee gewesten is gereisd om Zich over de Jordaan te begeven en vervolgens langs Jericho naar Jeruzalem. Tussen Samaría en Galiléa lag een grote vlakte, eertijds het dal van Jizreël genaamd. De Arabische en de Syrische bijbelvertalingen zeggen: Jezus ging tussen Samaría en Galiléa. Daarmee is het probleem direct opgelost.

Daar, tussen Samaría en Galiléa, kwam Jezus in een bepaald vlek, een dorp of een gehucht.

Onduidelijk is of dit vlek tot het gebied van de Samaritanen of dat van de Galileeërs behoorde. Het zou kunnen zijn dat in de streek van dit vlek een afgezonderde plaats voor melaatsen was aangewezen, zoals voor soortgelijke kwalen onder de christenen in enkele steden lazarushuizen (leprozerieën) werden gesticht. De beroemde Della Valle¹, die een reis door het oosten heeft gemaakt, verhaalt de puinhopen van een kerk gezien te hebben, gesticht op de plaats waar dit wonder zou zijn gebeurd. Ik laat zowel het een als het ander voor wat het is en houd me liever op met dingen die volkomen zekerheid hebben. Daaronder is de gelegenheid die voor dit wonder de aanleiding was. Dat is de nederige smeekbede van tien melaatsen tot Jezus. De personen die deze smeekbede doen, worden door Lukas tien melaatse mannen genoemd.

Behalve van Mirjam, de zuster van Mozes en Aäron, die door God met melaatsheid gestraft is, lees ik niet over melaatse vrouwen

¹ Pietro della Valle (1586-1652) was een Italiaanse musicus en componist, die ook ontdekkingsreiziger was en door Azië trok. Hij bezocht o.a. het Heilige Land. Het getuigt van Barueths studiezijn dat hij diens reisverslag kende.

in Israël. Hier zijn het ook mannen, zegt de tekst. Zij waren melaats, dat is: besmet met een afzichtelijke melaatsheid en schurftziekte. Dat was een kwaal, die meestal ongeneeslijk was. Wie hiermee aangedaan waren, werden door de wet voor onrein gehouden. Daarom moesten zij afgezonderd van andere mensen leven. Als teken van hun onreinheid moesten zij gescheurde kleding dragen, met een ontbloot hoofd en met bewimpelde bovenlip. En opdat anderen hen niet zouden aanraken en besmet raken, moesten zij overal roepen: ‘Onrein! Onrein!’ Hierover kan men de Levitische wet nalezen in Leviticus 13. Hier vindt men er tien in getal, die met deze plaag bezocht waren. Negen Joden en één Samaritaan. Onder het Joodse volk kwam deze kwaal vaak voor en er waren al in de dagen van Elisa veel melaatsen in Israël, volgens het zeggen van Jezus in Lukas 4:27. We moeten echter niet tot vroegere tijden teruggaan en geen enkel geloof hechten aan de fabel die de Romeinse schrijvers Tacitus en Justinus ons vertellen. Zij zeggen dat de farao de kinderen Israëls om deze schurftziekte of melaatsheid uit Egypte zou hebben gejaagd. Hier zijn ze alle tien bij elkaar, want hoewel ze afgezonderd van veel mensen moesten leven,

hadden ze de vrijheid om met elkaar om te gaan, omdat zij elkaar niet verontreinigden.

Zie hier bij deze tien melaatsen een brandende begeerte en een nederige smeekbede om genezing. Hun brandende begeerte naar genezing ziet u hierin dat zij Jezus tegemoet gaan. Wellicht vóór het vlek, bij Zijn binnenkomst in het vlek. Want of de melaatsen in de vlekken mochten wonen, valt uit de Heilige Schrift niet op te maken. Maar u ziet hun begeerte: zij spoeden zich naar Jezus.

Zij staan op een afstand. Zij proberen gehoorzaam te zijn aan de wet die hun dit gebod (Leviticus 13:46). Zij erkennen dat zij te onrein zijn om tot andere mensen te naderen. Vooral zien zij zich te onwaardig om tot deze heilige Profeet Jezus te durven naderen.

Zij verheffen hun stem, ongetwijfeld om zo veel beter door Jezus gehoord te worden, maar vooral om daardoor hun grote begeerte naar genezing uit te drukken.

Hierop laten zij hun nederige smeekbede volgen: ‘Jezus, Meester, ontferm U onzer!’ Hoewel zij Hem ‘Jezus en Meester’ noemen, kan niet duidelijk bewezen worden of zij de kracht van

de betekenis van deze namen wel écht hebben verstaan en daarop hebben gedoeld.

Maar door te smeken ‘Ontferm U onzer’ erkennen zij wel te geloven, dat zij enkel door de ontferming van Jezus van hun melaatsheid zullen genezen worden.

Als wij het een en ander wat nader in het verband bezien, dan blijken deze tien mannen vele prijzenswaardige kenmerken te vertonen.

In de eerste plaats zijn ze overtuigd van hun gebreken. Ze zien zich als melaats en onrein.

In de tweede plaats voelen ze dat zij daardoor in de allerellendigste omstandigheden zijn gebracht, onwaardig om te verkeren in het gezelschap van de reinen naar de wet.

In de derde plaats belijden ze dat zij hulp nodig hebben en dat Jezus daartoe machtig is.

In de vierde plaats geloven ze dat de oorzaak van hun genezing niet in hun waardigheid, maar enkel in de ontferming van Jezus te vinden zal zijn: ‘Jezus, Meester, ontferm U onzer!’

Wij komen geheel ledig en ontbloot tot U. Wij hebben niets dat we U kunnen aanbieden. Wij werpen ons als ellendigen aan Uw voeten neer, met al onze lichamelijke gebreken. Ontferm U

over ons. Onze genezing is alleen afhankelijk van Uw ontferming. Wij werpen ons neer op de rommelende ingewanden van Uw ontferming. Sla toch Uw oog van ontferming op ons. Dat zal voor ons genoeg wezen. Dan zullen we genezen zijn. Tot slot betonen zij nog hun broederlijke liefde tot elkaar. Zij begeren dit niet voor zich alleen, maar voor hen allen: Ontferm U over ons, ons allen tezamen, en geef ons blijken van Uw hartelijke en vaderlijke medelijden.

Deze hartelijke smeekbede treft Jezus in het hart en Hij wordt bewogen met innerlijke barmhartigheid, want de wonderlijke genezing door Jezus volgt terstond. Toch laat Jezus aan hun onmiddellijke genezing nog een bevel voorafgaan: ‘En toen Hij hen zag, dat wil zeggen, toen Hij hen in die ellendige omstandigheid, met een oog vol ontferming aanzag, zei Hij tot hen: Ga heen, en vertoon uzelf aan de priesters.’ Hij zendt hen naar de priesters, die volgens de wet (Leviticus 13) oordelen moesten of iemand melaats was, of niet. Daartoe moesten zij de lijdens nauwkeurig onderzoeken en zien of zij die voorheen melaats waren verklaard, ook werkelijk genezen waren. Maar wat is dat? Zij zijn nog niet

genezen, en worden zij nu al naar de priesters gezonden? Weet dat Jezus dit doet om eerst hun geloof te beproeven. In het heenzenden naar de priesters lag de stilzwijgende belofte dat zij, voordat ze bij de priesters kwamen, al genezen zouden zijn, want anders was het onnodig om naar de priesters te gaan. Die konden de genezing niet geven. Hierom wil Jezus hen op de proef stellen. Geloofden deze mensen wel zeker dat Hij hen reinigen kon, en dat Hij macht had om hen te genezen, terwijl zij op weg waren naar de priesters, en dus al van Hem verwijderd?

Dit is dan ook de reden waarom Jezus met deze tien melaatsen anders handelt dan met die ene melaatse (Lukas 5:12-13). Die kwam tot Jezus en aanbad Hem en zei: 'Heere, zo Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.' Hij gaf zo bewijs van zijn zaligmakende geloof, dat zijn hart aanvankelijk al gereinigd was door het geloof. Daarom reinigde Jezus hem ook direct naar het lichaam door hem alleen maar aan te raken. Maar de meesten van deze tien hebben niet meer dan het wondergeloof, dat Jezus macht had om lichaamskwalen te genezen. Over de dodelijke ziekte, de krankheid van de ziel, waren zij niet bekommerd.

Zie hier nochtans de kracht van het wondergeloof, hoewel het niet bij iedereen met de liefde gepaard gaat: ‘En het geschiedde, terwijl zij heengingen, dat zij gereinigd werden.’ Zij gaan dus allen, op Jezus’ bevel, naar de priesters. Hoe vreemd het bevel hun in de oren geklonken mag hebben, zij gingen direct heen en zij twijfelden niet. Voordat ze bij de priesters zouden aankomen, zullen ze al genezen zijn. Als ze daaraan hadden getwijfeld, zouden ze waarschijnlijk niet zijn genezen.

Hieruit kunnen wij de volgende zaken leren.

In de eerste plaats schenkt God, Die het gebed verhoort, niet direct wat wij van Hem smeken, maar op het juiste moment, om ons geloof en onze liefde gaande te houden. De melaatsen worden niet onmiddellijk, maar onderweg gereinigd.

Verder wil God dat wij met vertrouwen zullen bidden en het goede met lijdzaamheid van Hem verwachten, zonder te twijfelen. Dat doen deze melaatsen.

Maar er is meer. De Heere is ons met Zijn hulp nabij, als wij onze wil aan Zijn goede wil onderwerpen en Hem de goede uitkomst van onze zaken toevertrouwen.

Zie hier ook de goede uitslag van het vertrouwen

van deze ellendigen. Als zij op weg zijn, worden zij gereinigd. De plaag van de melaatsheid week, hun genezing volgde, hun vlees kwam terug en zij werden gezond.

Wie erkent hier niet Jezus' goddelijke wonderkracht? Hier schenkt Hij de genezing van een van de grootste kwalen. Dat is de melaatsheid, een bij de mensen bijna ongeneeslijke ziekte. Wonderlijk! Dat gebeurt als Hij lichamelijk niet meer bij deze mensen aanwezig is. Nog wonderlijker is dat het gebeurt op Zijn wenk en wil, alleen maar door ontferming.

Wie ziet niet in Jezus een groot Profeet, groter dan allen die aan Hem voorafgingen? Terecht kan Hij het elders vermelden onder de tekenen van Zijn Messiasschap. De melaatsen wéerden gereinigd (Lukas 7:22).

Ja, wie staat hier niet verbaasd over de rijkdom van Zijn liefde? Zowel aan de negen kwaden als de ene goede bewijst Hij weldadigheid. Zij hebben allen het wondergeloof en worden genezen. Maar dat geloof mag dan wel het lichaam reinigen, alleen het zaligmakende geloof reinigt het hart (Handelingen 15:9).

2.

Dat zien we hier bij een van de tien gereinigden. Daar gaan er negen zonder waar geloof en dankbaarheid weg, maar een Samaritaan zal terugkeren en zijn geloof duidelijk betonen in ongeveinsde en hartelijke dankbaarheid tot Jezus, Zijn Weldoener en Geneesheer.

Die dankbare mens van de tien melaatsen wordt hier genoemd: een van hen. Het lijkt erop dat Lukas hem met een ‘nota bene!’ wil kenmerken, door aan het einde van het 16de vers (opdat ieder daar op moet letten) te zeggen: ‘Deze was een Samaritaan!’

Er is maar een van de tien die de weldaad ontvingen, werkelijk dankbaar. Zo gaat het vaak: Ieder roept God aan, als hij in nood is. Nood leert bidden. Dan is het: ‘Heere, behoud ons! Wij vergaan!’ Maar als de nood voorbij is en de verlossing uit de nood gekomen is, hoe snel worden dan Gods weldaden vergeten! Hoe klein is dan het getal van hen die werkelijk dankbaar zijn!

Wie is het die hier dankbaar is? Let erop! Lukas zegt: ‘Deze was een Samaritaan!’ Dat had ik niet verwacht. De andere negen waren Joden, die van God zoveel weldaden ontvingen en bevoorrecht

waren boven de Samaritanen. De laatsten hadden wel de boeken van Mozes, maar verwierpen die van de volgende profeten en versmaadden Gods heilige dienst te Jeruzalem. Daardoor stonden Joden en Samaritanen volstrekt vijandig tegenover elkaar. Hierom zal Jezus hem ook in het vervolg ‘een vreemdeling’ noemen. Men had op goede gronden kunnen verwachten dat de Joden, als gevolg van meer licht en onderwijs, de Samaritaan in dankbaarheid overtroffen zouden hebben. Maar wij zien hier het tegendeel. Muntte eens een Samaritaan uit in liefde tot de naaste als hij een gewonde en halfdode Jood olie en wijn in zijn wonden goot en hem in het leven behield, hier is een andere Samaritaan, die boven de Joden uitmunt in liefde tot God. Zie maar eens: zo vrijmachtig is de Heere in de bedéling van Zijn genade, dat Hij het ware geloof geeft aan wie Hij wil. Daardoor doet Hij de meest ongeschikte, de Samaritaan, uitblinken boven de beter onderwezen Joden in liefde tot Jezus en in oprechte dankbaarheid tot deze Weldoener. De aanleiding tot die dankbaarheid was, zegt Lukas, dat hij zag dat hij genezen was. Dat zag hij duidelijk. Zijn vlees is gezond en de plaag geweken. Maar het staat bij hem vast, en

hij twijfelt er niet aan, of die genezing is hem toegebracht door die grote Profeet Jezus en Zijn goddelijke wonderkracht. Dat hij dat zo opvat, daarvan geeft hij direct het meest overtuigende bewijs, want hij keert naar Jezus terug. Hij keert direct terug, zo blijkt, als hij zijn genezing gezien heeft, waarop hij wachtte. Daarom heeft hij mogelijk zijn gang naar de priesters uitgesteld om eerst Jezus voor die weergaloze weldaad te danken, want hij was ervan overtuigd dat de ware dankbaarheid voor Gods weldaden geen uitstel kon leiden. Als hij terugkeert, verheerlijkt hij God met een grote stem. Hij vervolgt zijn weg met vrolijke lofzangen, die hij opzingt tot eer van God, en dat in het openbaar, zodat ieder die daarbij was het kon horen. Wanneer hij bij Jezus komt, valt hij op zijn aangezicht voor Zijn voeten, naar de gewoonte van de oosterse volken, als zij iemand op het hoogst willen vereren. Daarbij voegt hij dan dankzeggingen tot Jezus en daarmee bewijst hij dat hij Jezus houdt voor zijn grote Weldoener, aan Wie hij zijn genezing alleen te danken heeft.

Naarmate ik zijn gedrag nader bezie, hoe meer prijzenswaardige deugden ik erin vind.

Hij erkent allereerst Jezus als een groot Profeet, door God gezonden en naar alle schijn ook voor de waarachtige God, omdat Jezus straks over hem getuigen zal dat zijn geloof hem heeft behouden. Daarom zal Jezus deze mens dus van de plaag der melaatsheid genezen hebben en hem tegelijk ook in zijn hart Zijn Heilige Geest hebben geschonken, zodat hij verschillende indrukken kreeg van de voortreffelijkheid van Jezus' Persoon.

Vervolgens kreeg hij in zijn hart de allerdiepste indrukken van de grootte van de weldaden die hij zowel naar zijn ziel als zijn lichaam ontvangen heeft. Het grootmaken van God is immers in zijn keel en hij roemt Hem in het openbaar.

Hij is ook heel nederig en eerbiedig als hij op zijn aangezicht Jezus te voet valt. Er is in zijn ogen geen verootmoediging groot genoeg voor zo'n groot Meester. Hij versmelt bijna in zijn tranen en Jezus wordt voor hem zo dierbaar en beminnelijk, dat hij het durft te wagen dicht bij de Heilige Jezus te komen, nu hij de ingewanden van Zijn ontferming ervaren heeft. 'Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik mij heb onderwonden tot U te naderen, daar ik maar stof en as ben' (vergelijk Genesis 18:23-33).

Hij is ten slotte in heilige verlegenheid. Welke dank zal hij zijn Weldoener vergelden? Omdat hij weet dat er van nature niets in hem is dat Hem behaaglijk kan wezen, offert hij Hem de kalveren van zijn lippen op, in het voornemen om nu voortaan tot Zijn eer te leven.

3.

Als Jezus hierop een terecht oordeel velt over het heel verschillende gedrag van hen die genezen zijn, laat Hij ook zien dat het gedrag van deze Samaritaan voor Hem juist heel aangenaam is, zoals het gedrag van de negen Joden voor Hem onaangenaam is. Hij veroordeelt het onbetamelijke gedrag van de negen anderen. ‘Jezus antwoordend’, zegt de tekst. Dat is geen antwoord op welke vraag dan ook, maar op de gedachten van de schare die daar aanwezig is. Het is Hem wel bekend hoe de schare zich over deze gebeurtenis verwonderde. Daarom zegt Hij in de eerste plaats: ‘Zijn niet de tien gereinigd geworden? En waar zijn de negen?’ Hebben zij niet allemaal de weldaad van de genezing ontvangen? Zijn ze daarom niet aan Mij dezelfde dankbaarheid verschuldigd? Wel, waar blijven dan die negen, die voorheen met deze mens één

gezelschap vormden en dezelfde smeekbede deden: ‘Jezus, Meester, ontferm U over ons!’?

Hij zegt verder: ‘Zijn er geen gevonden, die weerkeren om Gode eer te geven dan deze vreemdeling?’ Zal dan hiervoor aan de Heere door niemand eer en dankzegging gebracht worden, behalve dan door een vreemdeling? Een Samaritaan, die vervreemd was van het burgerschap Israëls en een vreemdeling van de verbonden der beloften? Terwijl Hij zo spreekt, geeft Hij het aan het oordeel van ieder van de schare over. Zij moeten nu zelf maar eens oordelen, of in het gedrag van de negen Joden niet de grootste ondankbaarheid ligt als zij die weergaloze weldaad van genezing zo snel vergeten zijn! En of het niet heel merkwaardig is dat hier een vreemdeling komt, een Samaritaan, die hen door zijn dankbare gedrag beschaamd maakt en veroordeelt?

Hierom gaat Jezus het goede gedrag van deze vreemdeling prijzen. Hij toont dat zijn dankbaarheid Hem zeer aangenaam is: ‘Sta op,’ zegt Hij, ‘en ga heen.’ Jezus geeft hem de opdracht om op te staan en niet langer in nederigheid aan Zijn voeten te blijven liggen.

Hij wilde niet dat het erop leek dat Hij eer van mensen zocht. Daarom geeft Hij hem de opdracht om ook heen te gaan. Niet naar Jeruzalem, om daar de offerande der reiniging volgens de wet te offeren, want dat was voor een Samaritaan niet verplicht. Zeker ook niet, omdat Jezus nu op het punt stond de schaduwdienst te gaan afschaffen. Maar hij moest heengaan naar zijn huis en naar zijn landgenoten om het goede te vertellen dat hem overkomen was, en Wie Hij was, Die hem genezen had. Ook wijst Hij hem de oorzaak aan waardoor hem zo grote zaligheid geschonken was als Hij zegt: ‘Uw geloof heeft u behouden.’

Jezus vermeldt hier zijn geloof, niet het wondergeloof, dat de andere negen ook hadden, zonder echter het zaligmakende geloof te bezitten, maar het ware, zaligmakende geloof. Dat was uit genade, tegelijk met de genezing van de lichamelijke melaatsheid, door de Heilige Geest in zijn hart uitgestort, om hem tegelijk te genezen van de geestelijke melaatsheid van zijn ziel. Door dit geloof nu was hij behouden, gezaligd zowel naar de ziel als het lichaam. Die grote genade was hem geschonken, niet doordat hij meer geschikt was of grotere waardigheid bezat

dan de andere negen. Integendeel: hij scheen er veel minder geschikt of waardig voor. Nee, hij had het alleen te danken aan het geloof, als een genadegave van God, dat hij zo boven de andere negen was bevoorrecht met de genezing van zijn ziel. Daardoor kwam het ook dat hij, anders dan de negen, door de geest van het geloof werkzaam werd gemaakt in ongeveinsde dankbaarheid tot Jezus, zijn Weldoener. Het was zijn geloof alleen dat hem behouden heeft, en waardoor hij ook zou behouden blijven, hier tijdelijk en nadien eeuwig.

Toepassing

Ziedaar, luisteraars, dit dierbare woord behandeld. Zie het grote wonder dat een goeddoende Jezus aan tien melaatsen verrichtte. Voor alle tien - ik moet het erkennen - was dit een groot geluk, om naar het lichaam van een dodelijke kwaal genezen te worden. Maar overgelukkig voor de Samaritaan, die ook naar de ziel werd genezen. Ik zie in deze tien melaatsen een duidelijk bewijs van de onreine natuurstaat van alle mensen. In hun genezing naar het lichaam vind ik een beeld van een meer zedelijke, hoewel hartveranderende vernieuwing, waardoor men in uiterlijke zin van enige grove en grote zonden genezen wordt en

zo de besmetting van de wereld ontvlucht. Maar in de zielsgenezing van de ene Samaritaan, die er Jezus ook voor dankt, is op z'n duidelijkst de hartvernieuwende genezing van een zondaar afgeschilderd, wiens geloof ook duidelijk blijkt uit ware dankbaarheid.

Welnu, dat de reiniging van de melaatse onder de wet een beeld is van de reiniging van de ziel van een verdorven en geestelijk melaatse mens, daarover vinden we onderwijs op vele plaatsen in Gods woord. 'Ontzondig mij met hysop² en ik zal rein zijn; was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw' (Psalm 51:9) en op andere plaatsen. Die hysop van Jezus' bloed en geest hebben wij allen nodig tot onze reiniging. Van nature zijn wij immers allen melaats. Niet slechts aan één hand, zoals Mozes (Exodus 4:6), of aan ons voorhoofd, zoals koning Uzzia (2 Kronieken 26:20), maar geheel melaats, van het hoofd tot de voeten geheel verdorven en onrein, zowel naar ziel als lichaam. En wij moeten er hier in dit leven in aanvang van genezen worden, om gelukkig te wezen voor tijd en eeuwigheid.

² Hysop werd gebruikt om de melaatse te ontzondigen.

Het zal er dus maar op aankomen hoe het met ons gesteld is. De priesters moesten volgens de wet de melaatse onderzoeken om hem rein of onrein te verklaren. Daarom zendt Jezus de tien melaatsen naar de priesters. Het is een heel belangrijke zaak of wij al geestelijk genezen zijn. Wij zouden dwaas handelen als we het in deze zaak lieten aankomen op het oordeel van onze leraars of andere mensen. Zij kunnen het hart van anderen niet kennen of doorgronden. Het onderzoek van de priesters ging ook alleen maar over het lichaam, maar dit gaat over de ziel. Daarom, maar geheel zonder reden, zoeken de priesters in het pausdom in onze tekst grond voor hun oorbiecht en zondenvergeving.

Ik keur het niet af, maar ik prijs het en acht het soms nuttig wanneer men zijn zielenstaat voor tere, godzalige en gevorderde christenen openlegt. Maar daarop moet men niet rusten. Ieder voor zichzelf kan en moet hier zien of hij werkelijk genezen is of niet. De geest van de mens weet het best wat er in de mens is. Zodra de Samaritaan gereinigd was, zag hij dat hij genezen was.

U, onbekeerden, die nog melaats en onrein

bent, spreek ik het eerst aan! Onderzoek uzelf eens rustig, geheel en al, van boven tot onder, van binnen en van buiten. Kom, ga er eens voor zitten, beschouw uzelf aandachtig, want de meesten zijn in het kennen en overdenken van hun geestelijke melaatsheid nog niet zover gekomen als de tien melaatsen met betrekking tot hun lichamelijke melaatsheid. Ziet u wel, en gelooft u wel, dat u werkelijk nog onbekeerd bent zonder rein makende verandering van uw hart? Dan bent u nog melaats, zo verdorven, onrein en afschuwelijk in de ogen van God. En dat de melaatsheid ook op uw verstand ligt, vergroot uw ongeluk. Daardoor zijn uw ogen zó verblind, dat u uzelf niet als melaats kunt zien. U schijnt wel rein in eigen ogen, maar ondertussen bent u van uw drek nog niet gewassen. Heeft u wel gevoelige smart over uw melaatsheid? Gaat die u ter harte? En het maakt uw ongeluk alleen maar groter, dat de melaatsheid ook op uw wil ligt. U wilt nog zo graag in uw melaatse natuurstaat blijven en leeft er zo ongevoelig onder. U bent ziek, doodziek van uw melaatsheid en u voelt het niet. Daarom ziet u niet uit naar een medicijnmeester.

Bent u Jezus wel ooit, zoals de tien melaatsen,

tegemoet gegaan, terwijl u van verre stond in verlegenheid om tot deze Heiland te naderen? Hebt u nederig gesmeekt om door Hem geholpen te worden, met de erkenning enerzijds van Zijn macht om u te kunnen helpen, en anderzijds van Zijn goedheid om u te willen helpen? Zie dat bij die ene melaatse (Lukas 5:12). Hij kwam tot Jezus en aanbad Hem en zei: ‘Heere, zo Gij wilt, Gij kunt mij reinigen!’ Zoekt u wel hulp om genezen te worden in Jezus’ loutere ontferming? ‘Jezus, Meester, ontferm U over mij!’ Waar zoekt een melaatse zondaar het zoal? De een in zijn vermeende rechtvaardigheid voor de mensen; de ander in zijn ingebeelde deugdzzaamheid; een derde in zijn harteloze godsdienstigheid en ik weet niet waarin nog meer. O, ga toch eens pleiten op Jezus’ ontferming over de grootste zondaren, om genezen en gereinigd te worden! ‘Heere, ontferm U over mij. Laat Uw ingewand rommelen over mij, een dode hond, zo’n onreine, zo’n afschuwelijke zondaar.’ Blijft u in uw melaatsheid zitten, ongelukkige die u bent? Dan zult u ook in uw melaatsheid sterven en buiten de hemel blijven, waar niets onreins binnen komt. Dan hebt u ook de gelegenheid om genezen te worden laten voorbijgaan. Dat zal u

later, als het te laat zal zijn, eeuwig berouwen. Uw geweten zal er dan smartelijk en rusteloos over knagen dat de Medicijnmeester Jezus, u wel duizendmaal heeft laten toeroepen: ‘Bekeer u, word door Mij genezen en leef!’ Maar dat u nooit naar Hem hebt omgezien.

Maar bent u reeds enigszins ontdekt en bent u ervan overtuigd, zodat u uw melaatsheid en natuurlijke verdorvenheid wel ziet en voelt, evenals de tien melaatsen? Erkent u ook dat u alleen door Jezus’ ontferming genezen moet worden, maar dat u de Medicijnmeester nog mist? Kom, ga Hem dan tegemoet en blijf Hem aanhoudend zoeken, totdat u Hem vindt. Hij is nabij hen die Hem verwachten, bij de zielen die Hem in oprechtheid zoeken. Sta, evenals de melaatsen, als van verre, overtuigd van uw onwaardigheid: ‘Heere, ik ben het niet waard, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen’ (Mattheüs 8:8). Bied uzelf zo maar als van verre aan Jezus aan. Roep tot Hem met een grote stem, zoals de melaatsen deden, opdat Hij u tot Zich trekken zal, omdat u geen voeten hebt om tot Hem te gaan. ‘Trek mij, Heere, ik zal U nalopen’ (Hooglied 1:4). Vertrouw toch alleen op Jezus’ loutere

ontferming: ‘Jezus, Meester, ontferm U over mij.’ Kom tot Hem, naakt, ledig, ellendig. Breng niets dan melaatsheid en onreinheid mee. Zoek alleen genade bij Hem en geen recht. Kom zo tot Hem, u allen die melaats bent.

Ziedaar de redenen die u moeten bewegen! Er is nu nog gelegenheid om genezen te worden. Zoals Jezus toen in het midden van Samaría en Galiléa ging, zo wandelt Hij nu nog onder u als Medicijnmeester. Het is nu nog de tijd om genezen te worden. Zolang er leven is, is er hoop. Laat Hem niet voorbijgaan, maar zoek Hem terwijl Hij nog te vinden is. Roep Hem aan, terwijl Hij nabij is. Hij is zo’n machtige Medicijnmeester, Die u in een ogenblik genezen kan. Het hoeft Hem maar één woord te kosten: ‘Ik wil, word gereinigd’ (Lukas 5:13). Hij is ook zo’n gewillige Medicijnmeester, Die Zich zo hulpvaardig aanbiedt. Hij blijft zondaren, zelfs de allergrootste en allerongeschiktste, roepen en nodigen als een God Die geen lust heeft in de dood van de goddeloze, maar dat hij zich bekere en leve (Ezechiël 18:23 en 32).

Ik beroep mij op u, kinderen van God, of u dit in uw bekering zo niet ondervonden hebt, en of u

niet langs een soortgelijke weg tot de Heere Jezus gekomen bent. En uw genezing is erop gevolgd. Kom, overweeg nu eens wat voor een wonder van genade Hij aan u gedaan heeft. Zoals Jezus hier één uit een tiental melaatsen naar de ziel genas, zo heeft Hij u uit duizenden tot zaligheid uitverkoren. O, diepte van verwondering! Hier wordt een Samaritaan door Jezus begunstigd, een vreemdeling van de verbonden der beloften, boven negen Joden, die mogelijk geschikter leefden naar de wet. Op zijn minst leefden zij onder de bediening van de genademiddelen. Zo leefde u mogelijk eerst ook, ongeschikter dan anderen, en nochtans zag de Heere in liefde op u neer! O, onbegrijpelijke goedheid. Niet enige deugd of waardigheid in u, maar alleen uw geloof, uw geloof heeft u behouden.

Een nog grotere goedertierenheid is dat de Heere u in het Avondmaal nog telkens de panden en zegelen toereikt van Zijn eeuwige liefde. Deze morgen hebt u als in aanvang gereinigden en geheiligden mogen aanzitten aan Zijn tafel. Zijn er nog zoveel overblijfselen van melaatsheid in u? Jezus' bloed is u daar aangeboden, om uw ziel te reinigen. U heeft daar de Heilsfontein

geopend gevonden tegen uw zonden en tegen uw onreinheid (Zacharia 13:1). Welnu, geliefde broeders en zusters! Nu zal het ook uw plicht zijn die grote genade van zielsgenezing, boven zoveel anderen, op een passende wijze te beantwoorden. Wat voor dankbaarheid zult u uw Weldoener vergelden? De Samaritaan die de weldaad ontving, zal het u leren.

Val net als de Samaritaan met ootmoed en verlegenheid voor Hem neer, omdat u niet weet hoe u anders Jezus dank moet betonen. Geef Hem alleen de eer van het genadewonder dat aan uw ziel heeft plaatsgevonden. Erken er Zijn soevereine vrijmacht in, Zijn aanbiddelijke wijsheid, Zijn onbepaald vermogen, Zijn oneindige ontferming.

Verheerlijk Hem dan met een grote stem. Roem Zijn goedheid bij anderen en vertel wat de Heere aan uw ziel gedaan heeft.

Bent u door Jezus rein geworden? Bewaar uzelf ook rein (1 Timotheüs 5:22). U leeft hier te midden van melaatsen, in een onreine en besmettelijke wereld. Draag er zorg voor dat u er niet door besmet wordt. Er zijn – dat is waar – nog zoveel overblijfselen van melaatsheid in u. De gelovigen moeten nog dagelijks klagen:

‘Wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed’ (Jesaja 64:6). Maar onder die overblijfsels van melaatsheid moet u veel gebruik maken van uw Jezus, zowel tot rechtvaardigmaking als tot heiligmaking. Bid Hem om steeds meer reinigmaking, evenals David: ‘Was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonde. Ontzondig mij met hysop en ik zal rein zijn: was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw’ (Psalm 52:4 en 9).

Ook is het de plicht van het volk des Heeren om zichzelf, door Gods medewerkende genade, steeds meer te reinigen van de nog aanklevende melaatsheid. Johannes zegt: ‘En eenieder die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is’ (1 Johannes 3:3). En Paulus: ‘Daar wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons onszelf reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigend de heiligmaking in de vreze Gods’ (2 Korinthe 7:1).

Wees ervan verzekerd, kinderen van Sion, uw geloof, dat u hier behouden heeft, zal u ook in eeuwigheid behouden. U wordt bewaard in de kracht Gods, door het geloof tot de toekomstende zaligheid (1 Petrus 1:5). Hier zult u steeds meer

gereinigd worden. ‘Die heilig is, dat hij nog geheiligd worde’ (Openbaring 22:11).

En hierna zult u ingaan in die plaats waar niet zal inkomen iets dat verontreinigt (Openbaring 21:27), omdat u van alle overblijfselen van onreinheid geheel gezuiverd zult wezen, waar u eeuwig wandelingen hebben zult voor de troon onder de zalige engelen en al de heilige hemelingen.

Laat ik eindigen met een van de zaligsprekingen van de Heiland: ‘Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien’ (Mattheüs 5:8).

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

REVEREIL-SERIE

Voorzitter
Ds. J. Westerink, Urk

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

**Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:**

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl